

Rada
Európskej únie

V Bruseli 9. februára 2022
(OR. en)

6083/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0025(NLE)**

FDI 1

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	9. februára 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.:	COM(2022) 38 final
Predmet:	Návrh ROZHODNUTIA RADY o pozícii, ktorá sa má prijať v mene Európskej únie v Medzinárodnom centre pre riešenie investičných sporov (ICSID)

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 38 final.

Príloha: COM(2022) 38 final

V Bruseli 9. 2. 2022
COM(2022) 38 final

2022/0025 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

**o pozícii, ktorá sa má prijať v mene Európskej únie v Medzinárodnom centre pre
riešenie investičných sporov (ICSID)**

Dôvodová správa

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia o pozícii, ktorá sa má prijať v mene Európskej únie v správnej rade Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov (ICSID) v súvislosti s plánovaným prijatím zmenených pravidiel ICSID¹. Prijatie zmenených pravidiel bude mať právne účinky na zmluvné postupy Európskej únie v oblasti urovnávania investičných sporov.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Osobitný záujem Európskej únie o ICSID

V súčasnosti je zmluvnými štátmi ICSID 155 štátov, z ktorých 26 je členských štátov Únie. Európska únia nie je sama o sebe členom ICSID. Európska únia však do všetkých svojich obchodných a investičných dohôd, ktoré zahŕňajú pravidlá ochrany investícií², začlenila rozhodcovské pravidlá ICSID a doplnkové rozhodcovské pravidlá. Podľa týchto dohôd sa pravidlá ICSID môžu uplatňovať v investičných sporoch iniciovaných investormi EÚ proti tretím krajinám, investormi z krajín mimo EÚ proti členským štátom EÚ alebo na základe navrhovaných zmien v sporoch podaných proti Únii podľa rozhodcovských pravidiel doplnkových opatrení ICSID. Únia má preto na reforme pravidiel ICSID osobitný záujem.

2.2. ICSID

ICSID je inštitúcia, ktorá je súčasťou skupiny Svetovej banky. Je nezávislou a odpolitizovanou inštitúciou na urovnávanie sporov. Ciele ICSID sú:

- a) zabezpečenie mechanizmu na riešenie sporov medzi investormi a štátom zmierovacím postupom, rozhodcovským konaním alebo zisťovaním skutočností,
- b) riešenie týchto sporov a
- c) podpora medzinárodných investícií vybudovaním dôvery v postupy riešenia sporov.

Mechanizmus urovnávania sporov ICSID je k dispozícii v prípade sporov medzi investormi a štátom a medzi štátmi navzájom na základe investičných zmlúv a obchodných dohôd, vnútroštátnych investičných právnych predpisov a na základe investičných zmlúv uzavretých medzi štátmi a zahraničnými investormi. ICSID zároveň plní úlohu administratívneho registra.

2.3. Plánované akty ICSID

Sekretariát ICSID začal v roku 2018 konzultačný proces o reforme pravidiel centra. V rokoch 2018 – 2021 prebiehali na základe piatich po sebe nasledujúcich návrhov revidovaných pravidiel medzi sekretariátom a členskými štátmi ICSID intenzívne diskusie. Európska únia zastúpená Európskou komisiou sa aktívne zúčastňovala na konzultačnom procese, koordinovala pozície členských štátov EÚ a v mene EÚ a jej členských štátov opakovane prekladala písomné pripomienky k návrhom textov. Výsledkom tohto procesu bude hlasovanie správnej rady

¹ T. j. administratívne a finančné predpisy ICSID, inštitučné pravidlá, rozhodcovské pravidlá, zmierovacie pravidlá, pravidlá doplnkových opatrení, administratívne a finančné predpisy doplnkových opatrení, rozhodcovské pravidlá doplnkových opatrení, zmierovacie pravidlá doplnkových opatrení, pravidlá na zisťovanie skutočností, administratívne a finančné predpisy týkajúce sa zisťovania skutočností, mediačné pravidlá, mediačné administratívne a finančné predpisy.

² Pozri článok 8.23 ods. 2 Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou (CETA), článok 3.33 ods. 2 Dohody o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom a článok 3.6 ods. 1 Dohody o ochrane investícií medzi EÚ a Singapurom. V článku 26 Zmluvy o energetickej charte, ktorej je Únia zmluvnou stranou, sa takisto umožňuje uplatňovanie pravidiel ICSID.

pisomným postupom, ktorý sa má ukončiť 21. marca 2022, o nasledujúcich zmenách a novom znení, ktoré budú mať právny účinok na zmluvnú prax Európskej únie:

2.3.1 Zmeny konaní podľa Dohovoru o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov (ďalej len „dohovor ICSID“)

Zmeny zahŕňajú zmeny administratívnych a finančných predpisov ICSID, ako aj inštitučných pravidiel ICSID, rozhodcovských pravidiel ICSID a zmierovacích pravidiel ICSID.

Medzi hlavné podstatné zmeny patrí nová požiadavka zahrnúť opis vlastníctva a kontroly investície do žiadosti o rozhodcovské alebo zmierovacie konanie, povinnosť zverejniť financovanie tretími stranami, posilnené pravidlá týkajúce sa nespôsobilosti rozhodcov, trov konania, predčasného zamietnutia neopodstatnených nárokov, rozdvojenia konaní, ako aj revidované lehoty. Nové ustanovenie sa výslovne zaoberá žiadosťami o zloženie zábezpeky na úhradu nákladov. Transparentnosť konaní sa v čo najväčšej miere posilnila bez toho, aby bola potrebné zmeniť dohovor ICSID. Navrhuje sa aj nový súbor pravidiel pre zrýchlené rozhodcovské konania.

2.3.2 Zmeny konaní podľa doplnkových opatrení ICSID

Zmeny zahŕňajú zmeny pravidiel doplnkových opatrení ICSID, administratívnych a finančných predpisov doplnkových opatrení ICSID, rozhodcovských pravidiel doplnkových opatrení ICSID a zmierovacích pravidiel doplnkových opatrení ICSID.

Možný rozsah pôsobnosti pravidiel doplnkových opatrení sa rozširuje na investičné spory, v ktorých ani odporca, ani štát navrhovateľ a nie sú zmluvnými stranami ICSID, ako aj na spory, do ktorých sú zapojené organizácie regionálnej hospodárskej integrácie. Okrem toho sa väčšina zmien vykonaných v rozhodcovských a zmierovacích pravidlách ICSID odráža aj v revidovaných pravidlách doplnkových opatrení ICSID, a to s o niečo ambicióznejšími ustanoveniami, pokiaľ ide o transparentnosť.

2.3.3 Zmeny konaní ICDS na zisťovanie skutočností

Zmeny sa týkajú pravidiel ICSID na zisťovanie skutočností, ako aj administratívnych a finančných predpisov ICSID týkajúcich sa zisťovania skutočností. Navrhuje sa súbor aktualizovaných samostatných pravidiel zisťovania skutočností, prostredníctvom ktorých môžu strany sporu spoločne požiadať vyšetrovací výbor o vedenie konkrétneho konania na zisťovanie skutočností.

2.3.4 Návrh nových mediačných pravidiel ICSID

V reakcii na žiadosti štátov a investorov o poskytnutie väčšej kapacity na mediáciu sa navrhuje nový súbor mediačných pravidiel ICSID a príslušných administratívnych a finančných predpisov. Mediačné pravidlá majú široký rozsah pôsobnosti a môžu sa na základe súhlasu vzťahovať na akékoľvek mediačné konanie týkajúce sa investície, do ktorej je zapojený štát alebo organizácia regionálnej hospodárskej integrácie.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ PRIJAŤ V MENE ÚNIE

Správna rada ICSID bude vyzvaná, aby hlasovala o niektorých zistených nedostatkoch súčasného systému urovnávania sporov medzi investorom a štátom. Treba poznamenať, že súbežne s reformným procesom ICSID sa Európska únia a jej členské štáty usilujú o vytvorenie stáleho mnohostranného súdu pre investície, ktorý by nahradil súčasný systém investičného rozhodcovského konania trvalým mechanizmom. Práca na vytvorení mnohostranného súdu pre investície v súčasnosti prebieha v rámci Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL), pričom jej ukončenie sa očakáva v roku 2026. Pokiaľ ide o Európsku úniu, všetky problémy vyplývajúce zo súčasného systému *ad hoc* investičného rozhodcovského konania bude dostatočne a komplexne riešiť len stály súd pre

investície. Avšak kým sa nezriadi mnohostranný súd, bude sa naďalej uplatňovať súčasný systém investičného rozhodcovského konania a akékoľvek zlepšenie jeho pravidiel by mali byť vítané. Rada by preto mala podporiť navrhované zmeny pravidiel ICSID.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

4.1.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovuje: „Rada prijme na návrh Komisie alebo vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku rozhodnutie o pozastavení vykonávania dohody a rozhodnutie, ktorým sa určujú pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody.“

Na jednej strane článok 218 ods. 9 ZFEÚ vyžaduje, aby bol medzinárodnou dohodou zriadený orgán, ktorý má právomoc stanoviť pravidlá alebo prijímať rozhodnutia v rámci tejto dohody. Formulácia „v orgáne zriadenom dohodou“ znamená, že „ustanovenie sa týka pozícií, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci jej účasti vykonanej jej inštitúciami, prípadne prostredníctvom jej členských štátov solidárne konajúcich v jej záujme pri prijímaní takýchto aktov v rámci dotknutého medzinárodného orgánu.“³

Článok 218 ods. 9 ZFEÚ sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je Európska únia členom predmetného orgánu alebo zmluvnou stranou dohody⁴. Súdny dvor spresnil, že „pokiaľ dotknutá oblasť patrí do právomoci Únie, neexistencia účasti Únie na predmetnej medzinárodnej dohode jej nebráni v tom, aby túto právomoc vykonávala tak, že v rámci svojich inštitúcií určí pozíciu, ktorá sa má prijať v jej mene v rámci orgánu zriadeného touto dohodou, najmä prostredníctvom členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami uvedenej dohody, konajúcich spoločne v záujme Únie.“⁵

4.1.2. Uplatnenie na tento prípad

Pripravované akty, ktorými sa menia pravidlá ICSID, spĺňajú tieto zásady.

Po prvé, správna rada ICSID, teda orgán hlasujúci o pozmeňujúcich návrhoch, je orgán zriadený dohodou v súlade s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ. Súčasný článok 7 dohovoru ICSID a predpis 7 administratívnych a finančných predpisov ICISD vyjadrujú úlohu správnej rady okrem iného zmenou pravidiel ICSID. Správna rada má v súvislosti s dohodami ICSID právomoc stanoviť pravidlá alebo prijímať rozhodnutia. Správna rada nekoná nezávisle od zmluvných strán, ale prostredníctvom svojich zmluvných štátov (pozri článok 4 ods. 1 dohovoru ICSID).

Po druhé pripravované akty sú „akty s právnymi účinkami“ v súlade s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ. Mechanizmus urovnávania sporov ICSID sa uplatňuje v medzinárodných dohodách Európskej únie a jej členských štátov o ochrane investícií⁶. Po prijatí zmien sa pravidlá doplnkových opatrení ICSID budú potenciálne uplatňovať v sporoch začatých proti Európskej únii, v ktorých sú predmetom sporu opatrenia prijaté Úniou a v ktorých by Únia vystupovala ako odporca.

³ Rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 2015, Rada/Komisia, C-73/14, ECLI:EU:C:2015:663, bod 63.

⁴ Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, bod 64.

⁵ Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, bod 52.

⁶ Pozri článok 8.23 ods. 2 Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou (CETA), článok 3.33 ods. 2 Dohody o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom a článok 3.6 ods. 1 Dohody o ochrane investícií medzi EÚ a Singapurom. V článku 26 Zmluvy o energetickej charte, ktorej je Únia zmluvnou stranou, sa takisto umožňuje uplatňovanie pravidiel ICSID.

Zmeny pravidiel ICSID majú teda právne účinky na fungovanie a uplatňovanie medzinárodných dohôd uzavretých Úniou a na vedenie súdnych konaní, do ktorých by bola Únia zapojená.

Stručne povedané, Komisia žiada Radu, aby prijala pozíciu Únie k pripravovaným aktom, aby tak členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru ICSID a konajú spoločne v záujme Únie, mohli vyjadriť pozíciu Únie v rámci správnej rady ICSID. Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.2. Hmotnoprávny základ

4.2.1. Zásady

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, v súvislosti s ktorým sa zaujíma pozícia v mene Európskej únie. „Podľa ustálenej judikatúry voľba právneho základu aktu musí byť založená na objektívnych prvkoch, ktoré možno preskúmať v rámci súdneho preskúmania, medzi ktoré patria predovšetkým cieľ a obsah aktu.“⁷

4.2.2. Uplatnenie na tento prípad

Hlavný cieľ pripravovaných aktov sa týka aktualizácie a zmeny existujúcich pravidiel ICSID, t. j. reformy pravidiel urovnávania investičných sporov, ktoré sú používané Európskou úniou a jej členskými štátmi vo viacerých dohodách EÚ.

Podľa článku 207 ZFEÚ sú priame zahraničné investície súčasťou spoločnej obchodnej politiky Európskej únie. Medzinárodné dohody EÚ a členských štátov EÚ, ktoré odkazujú na pravidlá ICSID, poskytujú ochranu pre priame zahraničné investície a boli prijaté (alebo v prípade investičných dohôd členských štátov EÚ povolené⁸) na základe článku 207 ZFEÚ. Podľa Súdneho dvora Európskej únie patria priame zahraničné investície do výlučnej právomoci Únie, zatiaľ čo iné než zahraničné priame investície a urovnávanie investičných sporov patria do spoločnej právomoci Únie a jej členských štátov⁹.

Hmotnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia by preto mal byť článok 207 ods. 4 prvý pododsek ZFEÚ.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 207 ods. 4 prvý pododsek ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

5. UVEREJNENIE PRIPRAVOVANÉHO AKTU

Vzhľadom na verejný záujem na reforme urovnávania sporov medzi investorom a štátom a v súlade so záväzkom Únie v oblasti transparentnosti je vhodné uverejniť rozhodnutie Rady po ukončení hlasovania v rámci správnej rady ICSID 21. marca 2022^t.

⁷ Rozsudok Súdneho dvora z 12. decembra 2002, Komisia/Rada, Vec C-281/01, ECLI:EU:C:2002:761, bod 33.

⁸ Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1219/2012 z 12. decembra 2012, ktorým sa ustanovujú prechodné opatrenia pre bilaterálne investičné dohody medzi členskými štátmi a tretími krajinami

⁹ Stanovisko Súdneho dvora 2/15 zo 16. mája 2017, ECLI:EU:C:2017:376, bod 293.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má prijať v mene Európskej únie v Medzinárodnom centre pre riešenie investičných sporov (ICSID)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 4 prvý pododsek v spojení s jej článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Správna rada ICSID bude o zmenách pravidiel ICSID, ktoré budú mať právne účinky na účely článku 218 ods. 9 ZFEÚ, hlasovať písomným postupom, ktorý sa má ukončiť 21. marca 2022.
- (2) Európska únia nie je členom ICSID. Únia však nestále začleňuje odkazy na pravidlá ICSID do svojich obchodných a investičných dohôd, v ktorých sa stanovuje ochrana investícií a urovnávanie investičných sporov.
- (3) V stanovisku Súdneho dvora 2/15 zo 16. mája 2017¹⁰ Súdny dvor objasnil, že priame zahraničné investície patria do výlučnej právomoci Únie, zatiaľ čo právomoc v oblasti iných než priamych zahraničných investícií a urovnávania investičných sporov patrí do spoločnej právomoci Únie a jej členských štátov.
- (4) Vďaka reforme pravidiel ICSID sa pravidlá doplnkových opatrení ICSID budú potenciálne uplatňovať na spory začaté proti organizáciám regionálnej hospodárskej integrácie, ako je Európska únia. Únia používa pravidlá ICSID aj vo svojich zmluvách, pričom investori z Únie ich môžu použiť v konaniach proti tretím krajinám, investori z krajín mimo Únie v konaniach proti členským štátom Únie alebo proti samotnej Únii, ak sú splnené všetky príslušné požiadavky dohovoru ICSID¹¹. Zmeny pravidiel ICSID tak budú mať právne účinky na fungovanie a uplatňovanie medzinárodných dohôd uzatvorených Úniou a na vedenie súdnych konaní, do ktorých by mohla byť Únia zapojená. Únia má preto na reforme pravidiel ICSID osobitný záujem.
- (5) Členmi ICSID je 26 členských štátov Únie. Tieto členské štáty majú možnosť zúčastňovať sa na zasadnutiach správnej rady a hlasovať o zmene pravidiel v rámci písomného postupu.
- (6) Rada by preto mala prijať pozíciu Únie v súvislosti s plánovanými zmenami pravidiel ICSID s cieľom umožniť členským štátom, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru ICSID a konajú spoločne v záujme Únie, aby vyjadrili pozíciu Únie v rámci správnej rady ICSID.

¹⁰ Stanovisko Súdneho dvora 2/15 zo 16. mája 2017, ECLI:EU:C:2017:376.

¹¹ Pokiaľ ide o Úniu, v súčasnosti to nie je možné, pretože bez zmeny dohovoru ICSID organizácie regionálnej hospodárskej integrácie nemôžu byť členmi ICSID.

- (7) Pokiaľ ide o konania podľa dohovoru ICSID, zmenami sa aktualizujú a rozvíjajú administratívne a finančné predpisy ICSID, ako aj inštitučné pravidlá ICSID, rozhodcovské pravidlá ICSID a zmierovacie pravidlá ICSID. Zmeny okrem iného povedú k transparentnejším konaniam, objasnia ustanovenia o predčasnom zamietnutí neopodstatnených nárokov a zabezpečení nákladov a zavedú povinnosť zverejňovať financovanie treťou stranou.
- (8) Pokiaľ ide o konania podľa doplnkových pravidiel ICSID, navrhovanými zmenami sa aktualizujú a rozvíjajú administratívne a finančné predpisy doplnkových opatrení ICSID, rozhodcovské pravidlá doplnkových opatrení ICSID a zmierovacie pravidlá doplnkových opatrení ICSID. Väčšina zmien konaní podľa dohovoru ICSID sa premietne aj do pravidiel doplnkových opatrení ICSID. Okrem toho sa rozsah pôsobnosti konaní podľa doplnkových pravidiel rozšíri tak, aby zahŕňal okrem iného aj spory týkajúce sa organizácií regionálnej hospodárskej integrácie.
- (9) Pokiaľ ide o konania ICSID na zisťovanie skutočností, navrhovanými zmenami sa aktualizujú a rozvíjajú samostatné pravidlá ICSID na zisťovanie skutočností a administratívne a finančné predpisy ICSID týkajúce sa zisťovania skutočností.
- (10) Pokiaľ ide o mediácie ICSID, v návrhu reformy sa stanovuje nový súbor mediačných pravidiel ICSID a mediačných administratívnych a finančných predpisov ICSID.
- (11) Komisia spolu s vládami členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru ICSID, prevzala vedúcu úlohu pri rokovaní o aktualizovaných pravidlách založených na dohodnutých pozíciách Únie. Týmto zmenami sa riešia súčasné obavy vyjadrené v súvislosti s existujúcim systémom urovnávania sporov medzi investorom a štátom a podstatne sa nimi zlepšujú pravidlá a predpisy ICSID.
- (12) Pozícia, ktorá sa má v súlade s týmto rozhodnutím prijať v mene Únie, nijakým spôsobom neovplyvňuje hlavný cieľ Únie a jej členských štátov, ktorým je vytvorenie stáleho mnohostranného súdu pre investície, ktorý by tak nahradil súčasný systém investičného rozhodcovského konania trvalým mechanizmom,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru ICSID a konajú spoločne v záujme Únie, prijímú zmeny pravidiel ICSID počas písomného hlasovania iniciovaného predsedom správnej rady ICSID 20. januára 2022.

Článok 2

Toto rozhodnutie sa po ukončení hlasovania v rámci správnej rady ICSID uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené členským štátom, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru ICSID.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*